



**LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO
ENERGETIKOS IR DARNIOS PLĖTROS KOMISIJA**

Gedimino pr. 53, 01109 Vilnius Tel. (8 5) 239 6732 Faks. (8 5) 239 6289 El. p.: Virgilijus.Poderys@lrs.lt, priim@lrs.lt

Pagal adresatų sąrašą

2020-04-07 Nr. S-2020- 1664

DĖL KOMISIJOS IR LAIKINOSIOS GRUPĖS SPRENDIMO

Lietuvos Respublikos Seimo Energetikos ir darnios plėtros komisija (toliau – Komisija) ir Lietuvos Respublikos Seimo narių laikinoji Veiksmų dėl Astravo atominės elektrinės koordinavimo grupė (toliau – Laikinoji grupė) 2020 m. balandžio 1 d. bendrame posėdyje svarstė klausimą „Dėl Lietuvos išstojimo iš Vienos konvencijos: Lietuvos Respublikos Seimo rezoliucijos projekto Nr. XIIP-4611 „Dėl energetinės nepriklausomybės ir Astravo branduolinės elektrinės keliamos grėsmės“ pristatymas“ ir priėmė sprendimą.

Siunčiame Jums Komisijos ir Laikinosios grupės 2020 m. balandžio 1 d. bendro posėdžio protokolo Nr. 117-P-2 išrašą, kuriame įformintas sprendimas.

Apie sprendimo įgyvendinimą prašome informuoti Komisiją ir Laikinąją grupę.

PRIDEDAMA. Protokolo išrašas, 3 lapai.

Komisijos pirmininkas

Virgilijus Poderys

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO
ENERGETIKOS IR DARNIOS PLĖTROS KOMISIJOS
2020-04-07 RAŠTO NR. S-2020-1664
ADRESATŲ SĄRAŠAS

1. Lietuvos Respublikos Ministras Pirmininkas Saulius Skvernelis;

Kopija:

2. Lietuvos Respublikos energetikos ministras Žygimantas Vaičiūnas;
3. Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministras Linas Linkevičius;
4. Lietuvos Respublikos teisingumo ministras Elvinas Jankevičius;
5. Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos viršininkas Michail Demčenko;
6. Lietuvos Respublikos Prezidento vyriausioji patarėja, Užsienio politikos grupės vadovė Asta Skaistgirytė;
7. Mykolo Romerio universiteto partnerystės profesorius dr. Herkus Gabartas;
8. Europos Parlamento narys Petras Auštrevičius;
9. Lietuvos Respublikos Seimo narys Žygimantas Pavilionis;
10. Energetikos ekspertas Arvydas Sekmokas;
11. Nepriklausomybės Akto signataras Česlovas Stankevičius.

**LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO
ENERGETIKOS IR DARNIOS PLĖTROS KOMISIJA**

**LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO NARIŲ LAIKINOJI VEIKSMŲ DĖL ASTRAVO
ATOMINĖS ELEKTRINĖS KOORDINAVIMO GRUPĖ**

BENDRO POSĖDŽIO PROTOKOLAS

2020-04-01 Nr. 117-P-2

Vilnius

2. SVARSTYTA. Dėl Lietuvos išstojimo iš Vienos konvencijos: Lietuvos Respublikos Seimo rezoliucijos projekto Nr. XIIP-4611 „Dėl energetinės nepriklausomybės ir Astravo branduolinės elektrinės keliamos grėsmės“ pristatymas.

NUTARTA:

Lietuvos Respublikos Seimo Energetikos ir darnios plėtros komisija (toliau – Komisija) ir Lietuvos Respublikos Seimo narių laikinoji Veiksmų dėl Astravo atominės elektrinės koordinavimo grupė (toliau – Laikinoji grupė),

reaguodama į 2020 m. kovo 12 d. registruotą Lietuvos Respublikos Seimo rezoliucijos „Dėl energetinės nepriklausomybės ir Astravo branduolinės elektrinės keliamos grėsmės“ projektą Nr. XIIP-4611,

susipažinusi su Mykolo Romerio universiteto partnerystės profesoriaus dr. Herkaus Gabarto paruošta išsamia analize „Baltarusijos civilinė atsakomybė už Astravo A sukeltą branduolinę žalą“,

išklausiusi 2020 m. balandžio 1 d. Komisijos ir Laikinosios grupės bendrame posėdyje Lietuvos Respublikos Energetikos, Lietuvos Respublikos Užsienio reikalų, Lietuvos Respublikos Teisingumo ministerijų, Lietuvos Respublikos Prezidentūros, Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos atstovų, Europos Parlamento ir Lietuvos Respublikos Seimo narių, energetikos ekspertų ir specialistų pateiktą informaciją ir nuomonę dėl Lietuvos išstojimo iš 1963 m. Vienos konvencijos,

primindama, kad Lietuvos Respublikos Seimas 2017 m. gegužės 30 d. įstatymu pripažino Baltarusijos Respublikoje, Astravo rajone statomą branduolinę elektrinę nesaugia branduoline elektrine, kuri kelia grėsmę Lietuvos Respublikos nacionaliniam saugumui, aplinkai ir visuomenės sveikatai;

vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo Energetikos ir darnios plėtros komisijos nuostatų, patvirtintų 2019 m. birželio 29 d. Lietuvos Respublikos Seimo nutarimu Nr. XIII-560, 5.5. papunkčiu, kuriame numatytas įgaliojimas atlikti Lietuvos Respublikos įstatymuose, kituose teisės

aktuose įvardytų energetikos ir klimato kaitos švelninimo tikslų ir priemonių jiems pasiekti įgyvendinimo parlamentinę kontrolę;

n u s p r e n d ž i a prašyti Lietuvos Respublikos Vyriausybės pateikti savo vertinimą ir poziciją:

1. Dėl to, ar šiuo metu Baltarusijos prisiimti įsipareigojimai dėl civilinės atsakomybės už branduolinę žalą, kuri gali atsirasti Lietuvoje, yra adekvatūs galimos branduolinės žalos dydžiui;

2. Dėl galimybės Lietuvai išstoti iš 1963 m. Vienos konvencijos dėl civilinės atsakomybės už branduolinę žalą, ir vietoj jos sukurti naują nacionalinį režimą, reguliuosiantį civilinės atsakomybės už Lietuvoje sukeltą branduolinę žalą klausimus, kuris, be kita ko, įtvirtintų tokius principus:

- Lietuvoje atsiradusios branduolinės žalos nustatymas ir apskaičiavimas pagal Lietuvos teisę;
- Lietuvos teismų teisingumas nagrinėjant ginčus dėl civilinės atsakomybės už Lietuvoje atsiradusią branduolinę žalą;
- Visiškas nuostolių už sukeltą branduolinę žalą atlyginimas;
- Adekvatus branduolinio įrenginio operatoriaus civilinės atsakomybės privalomasis draudimas;
- Branduolinę žalą sukėlusio asmens (neapsiribojant branduolinio įrenginio operatoriumi, bet apimant ir branduolinio įrenginio statytoją, technologijos tiekėją ar kitą asmenį, dėl kurio veiksmų/neveikimo atsirado žala) atsakomybė;
- Branduolinę žalą sukėlusio asmens atsakomybė be kaltės;
- Grupinio ieškinio instituto taikymo galimybė civilinėse bylose dėl branduolinės žalos atlyginimo.

3. Dėl galimybės Lietuvai suformuoti tarptautinę koaliciją su kaimyninėmis valstybėmis (pirmiausia, Lenkija, Latvija ir Ukraina), kuri, siekiant bendros naudos, pradėtų reikalauti iš Baltarusijos valstybės:

- Panaikinti branduolinės elektrinės operatoriaus atsakomybės limitą;
- Padidinti branduolinės elektrinės operatoriaus privalomojo draudimo sumą;
- Prisijungti Baltarusijos valstybei prie 1997 m. Konvencijos dėl papildomos kompensacijos už branduolinę žalą.

Atliekant aukščiau prašomą vertinimą ir formuojant poziciją prašome atsižvelgti į šias aplinkybes:

1. Lietuvos pasitraukimas iš Vienos konvencijos automatiškai neužkirstų kelio nukentėjusiems asmenims Lietuvoje ir toliau kreiptis dėl žalos atlyginimo į Baltarusijos teismus vadovaujantis Vienos konvencijos taisyklėmis;

2. Lietuvos teismų sprendimų, kuriais būtų priteisiamos kompensacijos už Lietuvoje sukeltą branduolinę žalą, pripažinimas Baltarusijoje bei kitose valstybėse, kurios priklauso tarptautiniam branduoliniam režimui, gali būti apsunkintas dėl galimo prieštaravimo jų vidaus viešajai tvarkai;

3. Dėl branduolinio kuro atliekų saugyklos Ignalinoje Lietuvos, kaip branduolinį įrenginį eksploatuojančios valstybės, statusas galimai išliktų net ir po jos išstojimo iš Vienos konvencijos;

4. Nors Lietuvos išstojimas iš Vienos konvencijos faktiškai padidintų ir pačios Lietuvos valstybės atsakomybę už jos valdomų branduolinių įrenginių sukeltą branduolinę žalą, toks žingsnis potencialiai gali sukelti papildomų klausimų valstybėms-donorėms dėl Ignalinos atominės elektrinės uždarymo darbų tolimesnio finansavimo.

Pritarta bendru sutarimu.

Posėdžio pirmininkas

Virgilijus Poderys

Posėdžio sekretorius

Živilė Rožėnaitė

Išrašas tikras

Lietuvos Respublikos
Seimo kanceliarijos patarėja

Živilė ROŽENAITE

2020-09-07